

Motion till riksdagen 2009/10:U4

**av Urban Ahlin och Peter Rådberg (s, mp)
med anledning av prop. 2009/10:38**

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska genomföra en översyn av den totala svenska insatsen i Afghanistan som ska slutföras under hösten 2011 och ligga till grund för kommande riksdagsbeslut hösten 2011 om en eventuell förlängning eller ett tillbakadragande av den svenska militära insatsen i Afghanistan.

Motivering

FN:s säkerhetsråd har genom resolution 1386 (2001) och ett flertal förlängningsbeslut gett den internationella säkerhetsstyrkan ISAF (International Security Assistance Force) mandat att under FN-stagdans kapitel VII stödja övergången till demokratiskt styre. FN-mandatet för ISAF förlängs årligen, senast genom ett enhälligt beslut i FN:s säkerhetsråd den 8 oktober med resolutionen 1890 (2009). Resolutionen ger ISAF förnyat mandat i 12 månader fr.o.m. den 13 oktober 2009.

ISAF har därutöver också folkrättsligt mandat i form av en inbjudan från Afghanistans regering. En förutsättning för den internationella närvaron i Afghanistan är att den är efterfrågad av landets regering och att den har ett tillräckligt stort stöd hos befolkningen för att kunna verka på ett meningsfullt sätt.

Afghanistan var under talibanregimen ett land som härbärgerade terrorister med nationella och internationella målsättningar. För att inte landet ska återgå till att vara en fristad för sådana grupperingar är förbättrad säkerhet och utveckling grundläggande faktorer.

Fel! Okänt namn på

FN-resolutionen slår fast att läget i Afghanistan är mycket allvarligt och utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet. Resolution 1890 ålägger FN:s medlemsländer att bidra med personal och utrustning till ISAF samt uppmanar ISAF att ge fortsatt stöd åt träning av de afghanska säkerhetsstyrkorna, något Sverige gör genom den säkerhetsfrämjande verksamhet som bedrivs inom ramarna för de särskilda utbildnings- och samverkansgrupperna (OMLT).

Självfallet måste FN:s resolution 1325 prägla den svenska militära insatsens arbete, och Sverige ska vara pådrivande för att dessa frågor ska stå högt på agendan för samarbetet inom ISAF.

ISAF leddes från början av olika nationer på ett roterande schema, men 2003 övertog Nato på FN:s begäran ledningen av ISAF. Andra internationella insatser i Afghanistan utgörs exempelvis av den amerikanskledda Operation Enduring Freedom (OEF). FN leder en stor civil mission i Afghanistan, Unama, som spelar en viktig roll i FN:s arbete med att koordinera de internationella insatserna i Afghanistan och främja fred och återuppbyggnad. EU leder en polisinsats, Eupol Afghanistan, sedan 2007. ISAF, där Sverige ingår som 1 av 42 deltagande länder, har som syfte att bidra till ökad säkerhet i samarbete med de afghanska myndigheterna och därigenom möjliggöra insatser för återuppbyggnad och utveckling i Afghanistan.

Den amerikanskledda koalitionen Operation Enduring Freedom (OEF) har ett folkrättsligt mandat i form av inbjudan från Afghanistans regering, men dess uppgift skiljer sig betydligt från ISAF:s. OEF för ett regelrätt krig mot al-Qaida och talibanrörelsen. OEF är starkt ifrågasatt i Afghanistan och i kombination med att det varit svårt för den afghanska befolkningen att skilja de olika styrkorna åt har detta försvårat för ISAF att fullfölja sitt uppdrag. Nu är OEF under gradvis avveckling. Stora delar av trupperna förs över till ISAF och verkar därmed under ISAF:s mandat och för den insatsens syften. Vi vill att denna utveckling ska fortsätta med målet att OEF ska upphöra.

Regeringens proposition söker riksdagens medgivande till ett förlängt mandat för det svenska deltagandet i ISAF t.o.m. december 2010. Under denna period anser vi att säkerhetsläget i Afghanistan kräver internationell militär närvaro för att skydda civilbefolkningen och bidra till säkerhet för att biståndsinsatser och återuppbyggnad ska kunna genomföras. Vi ställer oss bakom ett förlängt mandat t.o.m. december 2010. Vi vill dock poängtera att ambitionen med de svenska insatserna och ISAF:s verksamhet i Afghanistan bör vara att afghanska myndigheter så snabbt som möjligt kan ansvara för befolkningens säkerhet utan internationell militär närvaro. När det bedöms att detta är uppfyllt kan de internationella styrkorna dras tillbaka.

Vi vill i sammanhanget också betona att det civila utvecklingsarbetet måste vara långsiktigt.

Afghanistan befinner sig i ett kritiskt läge och de utländska militära insatserna står vid ett vägskäl. Samtidigt som vi konstaterar att internationell militär närvaro är nödvändig måste vi också kunna erkänna de misstag som har begåtts. Det internationella samfundet måste dra lärdomar av dessa när man utformar strategin för sin framtida närvaro.

Fel! Okänt namn på

Inte minst viktigt är det att lyssna på afghanerna. Samtidigt måste det klargöras för den afghanska regeringen att vi förväntar oss att större ansträngningar görs för att regeringen på egen hand ska kunna svara för den inre säkerheten. Större kraft måste också läggas på att försöka åstadkomma politisk samlings och verka för försoning mellan grupper.

Vi vill att Sveriges regering genomför en översyn av det samlade svenska engagemanget i Afghanistan. Översynen ska slutföras under hösten 2011 och ligga till grund för kommande riksdagsbeslut hösten 2011 om en eventuell förlängning eller ett tillbakadragande av Sveriges militära insats i Afghanistan.

Humanitärt bistånd och utvecklingsarbete ska ingå i översynen. Vi vill se över volymen i förhållande till behoven i Afghanistan men också dess relation till de militära kostnaderna. Vi vill se över möjligheterna att öka Sveriges stöd till civil säkerhet, exempelvis genom ökad polisutbildning.

Översynen ska också omfatta de militära delarna av Sveriges engagemang. Den ska analysera situationen i Afghanistan för att se i vilken mån omvärldens, exempelvis Natos, nya strategier som började implementeras under 2009 fortsätter och i vilken mån de har medfört önskat resultat. Civila afghaners säkerhet måste öka för att Sverige ska kunna fortsätta delta i ISAF.

Sverige bör ha beredskap för två scenarier efter genomförd översyn:

- ? Översynen visar att situationen i Afghanistan förändrats på ett sådant sätt att den svenska truppens insatser inte längre kan göra tillräcklig nytta. I detta fall kommer vi att påbörja ett ansvarsfullt tillbakadragande av den svenska truppstyrkan. Humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingsarbete ska fortsätta på en långsiktig basis.
- ? Översynen visar att situationen i Afghanistan förändrats på ett sådant sätt att den svenska truppens insatser kan anses uppnå sina mål och att den gör tillräcklig nytta för utveckling och återuppbyggnad i Afghanistan i förhållande till kostnader och risker. I detta fall kommer den svenska militära insatsen att kvarstå i ytterligare några år. Humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingsarbete ska också i detta fall fortsätta på en långsiktig basis.

Stockholm den 9 november 2009

Urban Ahlin (s)

Peter Rådberg (mp)